

«Είδα την Αμερική ως Έλληνας και την Ελλάδα σαν Αμερικανός»

Πέρασαν κιάλας είκοσι χρόνια από τότε που ο Λουκιανός Κηλαπδόνης αποφάσισε να αφήσει το ενυδρείο των κλειστών χώρων και να δοκιμάσει ζωντανά τη δυναμική των συναυλιών. Ήταν τέτοιος καιρός. Καλοκαίρι του '82. Μαζί με την «Μπουμπού» –δηλαδή την Αφροδίτη Μάνου– και την ορχήστρα του, Three and the Koukos Band, έκανε τον πρώτο του «Λυκαβηπτό». Λίγες μέρες πριν τη συναυλία τού τηλεφώνησε ο Βασίλης Βασιλικός, που ήταν διευθυντής στην ΕΡΤ, και του πρότεινε να μεταδώσει ζωντανά τη συναυλία του. «Βρε Βασίλη, δεν θα έρθει κόσμος άμα τη δείξει η τηλεόραση». Τελικά, όχι μόνο γέμισε ο Λυκαβηπτός, αλλά την παρακολούθησε όλη η Ελλάδα.

Μέχρι τότε συμφωνούσε με τη ρήση του Κολοκοτρώνη που έλεγε «πιο καλά να σε ακούνε, παρά να σε βλέπουνε». Έλα, όμως, που κάποια στιγμή κατάλαβε πως τα λεφτά έρχονται όταν σε βλέπουνε; Μα με τόσα τραγούδια δεν οικονομούσε; «Μπα, ο Μπτσιάς, η Γαλάνη και άλλοι σημαντικοί ερμηνευτές που έλεγαν τα τραγούδια μου έπαιρναν τα φράγκα και σε μένα έμναν τα ψίχουλα». Όταν το '79 ο Γιώργος Νταλάρας τού πρότεινε να πάει μαζί του στη «Διαγώνιο» στην Αδριανού, εκεί βγήκε στο πάλκο για πρώτη φορά. Πρώτος μισθός: 7.000 δραχμές τη βραδιά. Καθόλου άσχημα. «Α, έτσι γίνεται το κόλ-

Ο Λουκιανός Κηλαπδόνης κλείνει φέτος είκοσι χρόνια από τον πρώτο του «Λυκαβηπτό» και μας καλεί να το γιορτάσουμε σ' ένα κοκτέιλ πάρτι την άλλη Δευτέρα. Στο Λυκαβηπτό φυσικά.

Από τον Άρη Βασιλειάδη
Photos: Αρχείο Λουκιανού Κηλαπδόνη

Απολαμβάνοντας τη φιλοξενία του «Ισμήνη», με το οποίο έκανε συναυλίες το '87, λίγο πριν καεί, έξω από τη Μύκονο. 7 χρόνων, ντυμένος «Ναπολέον». Η ζωή θέλει φαντασία.

πο:» είπε. Από τότε χάρηκε πάνω από 800 συναυλίες, 7 πάρτι στο Λυκαβηττό, 15 προσωπικούς δίσκους, ένα γάμο, δύο κόρες και ένα τριπλό μπιϊπάς που του στοίχισε μια πενταετή αδράνεια. Ας πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή.

Ποτέ δεν ήταν εύκολος ο χώρος της ελληνικής

σάουμπιτζ. Πόσο μάλλον για έναν νέο τραγουδοποιό που ούτε καν ήταν προβλέψιμος στη ζωή του. Όπως άλλωστε και η εποχή του. Γεννήθηκε στο σπίτι όπου μεγάλωσε, στην οδό Λαχανά 85 στη Νέα Κυψέλη. Ήταν 15 Ιουλίου του 1943 όταν ο Δημήτρης, τοπογράφος μηχανικός, και η Ιάσμη, δημόσιος υπάλληλος στο υπουργείο Πρόνοιας, χαίρονταν τον δεύτερο γιο τους μετά τον τρίχρονο Κώστα.

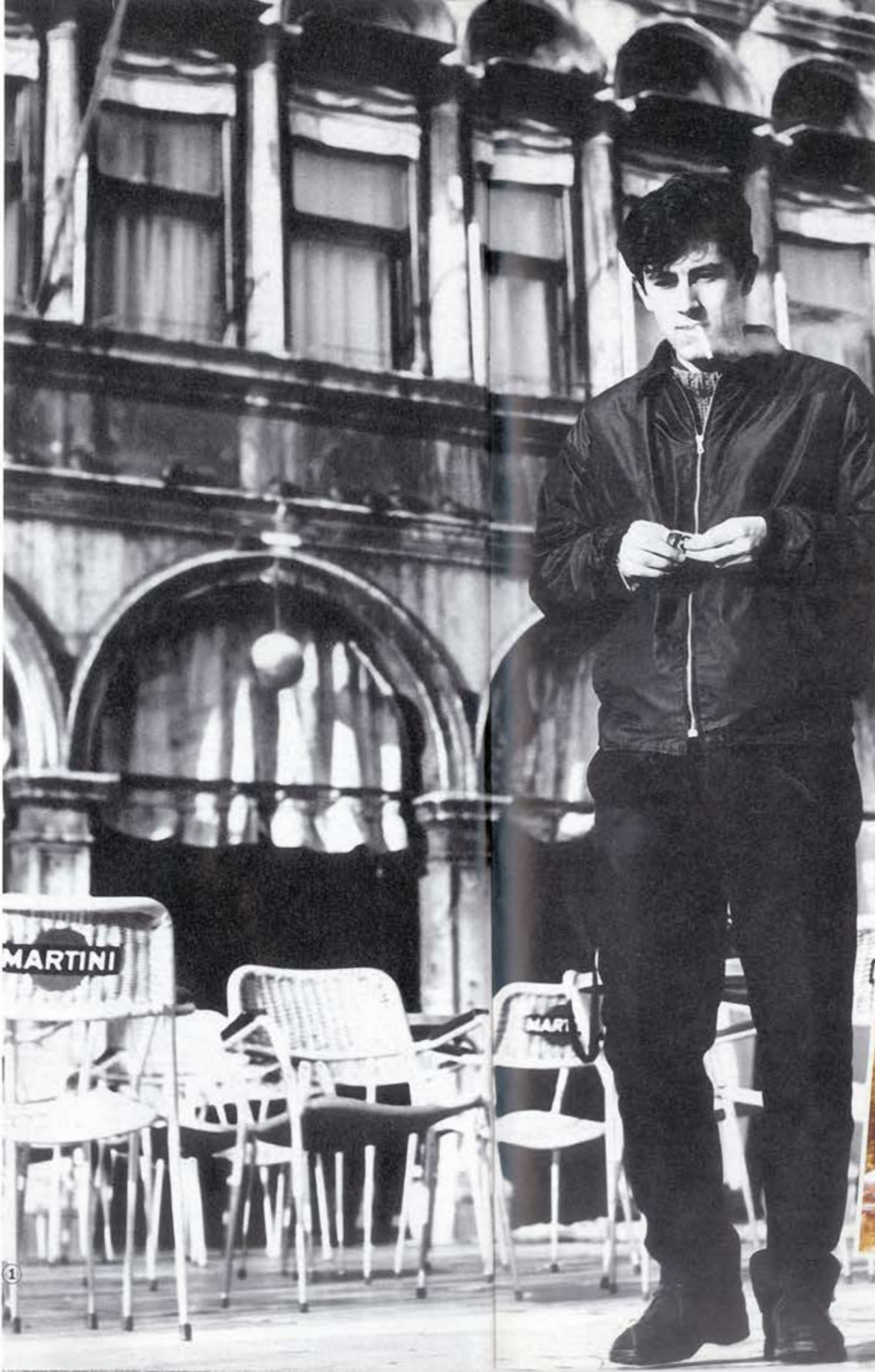
Η εποχή ήταν δύσκολη για όλους. Μουσική δεν ακουγόταν στο σπίτι, παρά μόνο από το ραδιόφωνο. Γι' αυτό και, όταν μια οικογενειακή τους φίλη που ήταν μουσικός πρότεινε να διδάξει στα παιδιά πιάνο, δέχτηκαν αμέσως. Μόνο που, αντί για πιάνο, ο Λουκιανός και ο Κώστας κυνηγιόντουσαν και μπουγελώνονταν συνέχεια. Η μόνη λύση ήταν να πηγαίνουν χωριστά. Έτσι κι έγινε. Ο 5χρονος Λουκιανός άρχισε να μαθαίνει πιάνο, ενώ ο αδερφός του, που αργότερα έγινε ζωγράφος, προτίμησε τα πινέλα και τα χρώματα του Αργύρη Στυλιανίδη, του συζύγου της Ευγενίας.

«Παλαιότερα οι εταιρείες δούλευαν σε προσωπική βάση. Μετά ήρθαν οι πολυεθνικές, με κάτι περίεργους τύπους. Είναι όμως μικροί και ασήμαντοι για τα δικά μου αισθητήρια».

Μπορεί στο πιάνο να ήταν πολύ καλός

—από 8 ετών πήγαινε στο Ωδείο Αθηνών (με συμμαθητές τον Γιώργο Κουρουπό και τον Νίκο Ιγνατιάδη), από 13 χρόνων συνέθετε τις πρώτες του μουσικές—, δεν προλάβαινε όμως. Ήταν πλέον στα 17, είχε φτάσει στη μέση σχολή του πιάνου, αλλά χρόνος δεν υπήρχε. Πού να έβρισκε τέσσερις ώρες κάθε μέρα για μελέτη; Το μπιλιάρδο τον είχε απορροφήσει ολοκληρωτικά. Και ας ήταν «Γ' Εθνικής» παίκτης, όπως παραδέχεται. Ας ήταν καλά οι φίλοι του, δηλαδή οι «καταραμένοι», όπως τους λέει ακόμη και σήμερα.

Εν τω μεταξύ, τελειώνει το σχολείο και ακόμα δεν είχε αποφασίσει τι θα έκανε. Άλγεβρα και φυσική από τη μια, Χάμφρι Μπόγκαρτ και Έλβις Πρίσλεϊ από την άλλη. Από τη μια γεωμετρία και χημεία και από την άλλη θερινά σινεμά, νυχτερινές φιλοσοφίες και Φωκίωνος Νέγρη. Τέσσερα σχολεία άλλαξε. «Δεν κουρευόμουν, δεν υπάκουα, με διώχνανε». Και σαν να μην έφτανε αυτό, δεν μπορούσε να αντισταθεί και στη μόδα που ήθελε τους συνομήλικούς του να παίρνουν τα βαπόρια και να χάνονται στους ωκεανούς. Οι γονείς του, όμως, δεν ήθελαν να ακούσουν ούτε καν για τη Σχολή Εμποροπλοιάρχων. Τι να κάνει; Δίνει στην Αρχιτεκτονική, δεν περνάει. Ξαναδίνει. Τα ίδια. «Είδατε; Δεν γίνεται», απάντησε στην οικογένειά του και έβγαλε ναυτικό φυλλάδιο. Ως μούτσος.

1. Η ζωή, αν δεν είναι σαν τραγούδι, δεν αξίζει. Ο Λουκιανός με το βλέμμα της νοσταλγίας του ναυτικού. Στην Πλατεία του Αγίου Μάρκου στη Βενετία, τα Χριστούγεννα του '63. Είναι η μοναδική φορά που έχει τόσο κοντά μαλλιά, που πάντως από τότε άρχισαν να γκριζάρουν. 2. Ξαφνικός γάμος στο βουνό με συνοπτικές διαδικασίες, μετά από πέντε χρόνια έρωτα. Μια Πέμπτη μεσημέρι το Μάιο του 1977.

Το πρώτο —και τελευταίο— ταξίδι του το έκανε με το κρουαζιερόπλοιο του Τυπάλδου, το «Αθήναι», 24.000 τόνων. «Φύγαμε από τον Πειραιά, παραμονές Χριστουγέννων του '63, και πήγαμε στη Γένοβα. Προορισμοί ήταν η Μαγιόρκα, η Κορσική, η Βόρειος Αφρική, η Μάλτα». Πέρασε ένας μήνας και ο μικρός Λουκιανός όλο και δυσανασχετούσε. Ο κύριος λόγος; Δεν άφηναν το πλήρωμα να ανεβαίνει στο κατάρωμα. «Όχι ότι δεν έβρισκε τρόπο να πλησιάσει τις Κεντροευρωπαϊκές καλλονές, αλλά δεν ήταν αυτό που περίμενε. Ένα βράδυ, μάλιστα, τον τσάκωσαν στο μπαρ του πλοίου. «Είστε επιβάτης ή πλήρωμα;» Τι να έλεγε; «Επιβάτης και παραπούμαι αυτή τη στιγμή». Αυτό ήταν. Σε λίγες μέρες ξαναέδε τον Πειραιά. Ήταν Ιανουάριος. Η μόλις ενός μηνός καριέρα του ως ναυτικού είχε τερματιστεί άδοξα. Επιπλέον, δεν ήξερε τι να κάνει. Ούτε τι ήθελε. Ο σύζυγος της αδερφής της μητέρας του, ο Θουκυδίδης Βαλεντής, γνωστός αρχιτέκτονας της εποχής, είχε γίνει εν τω μεταξύ καθηγητής στη Σχολή Αρχιτεκτονικής στη Θεσσαλονίκη και τον παρότρυνε να ξαναδώσει εξετάσεις. Με τι κουράγιο όμως; Δύο φορές απέτυχε. Έτσι ακολούθησαν τη σίγουρη λύση. Του έδωσε τα θέματα των εξετάσεων. Φυσικά πέρασε. Και τότε συνέβη το παράξενο. Ενώ πάντα οι εξετάσεις τού φαίνονταν δύσκολες, στα μαθήματα τα κατάφερε.

Η καινούρια ζωή του στη Θεσσαλονίκη άφηνε κάποιες ελπίδες στην επαγγελματική του ζωή. Αλλά κάτι του έλειπε. Δεν είχε πιάνο. Και άρχισε να έχει στερητικό σύνδρομο. Μέχρι και στη ΧΑΝΘ πήγαινε και έπαιζε σε ένα παρατημένο πιάνο. Επίσης, είχε βρει το «Ντορέ», ένα υπόγειο Ζαχαροπλαστείο για παράνομα ζευγάρια, απέναντι από το Λευκό Πύργο. Ευτυχώς, στο τρίτο έτος ο Ισπανοεβραϊός «κολλητός» του, ο Σίμος Μπενεσσόν, είχε πιάνο και τον καλούσε

καθημερινά σπίτι του. Εκεί άρχισε να γράφει και μερικά τραγούδια, όπως το «Καλοκαίρι σαν θα 'ρθει», που βρήκαν θέση αργότερα στο δίσκο του «Η πόλη μας».

Τελειώνοντας το Πολυτεχνείο –στην Αθήνα, όπου πήρε μεταπτυχιακό–, πήγε κατευθείαν στην Κόρινθο για να υπηρετήσει τη θητεία του και να κάνει τη βασική εκπαίδευση. Έπαθε μελαγχολία και σε συνδυασμό με την πρώτη του αναβολή, λόγω ενός είδους εκζέματος στο δέρμα, ο δρόμος για Ι₅ και επομένως απαλλαγή, μετά από δύομισι μήνες, ήταν ανοικτός.

Η επόμενη δοκιμασία του άρχισε μόλις χτύπησε την πόρτα του αρχιτεκτονικού γραφείου φίλων του στο Κολωνάκι. «Μου έδωσαν ένα σχέδιο πολυκατοικίας και εγώ άρχισα να κάνω τις μαγκιές μου. Φωτεινά δωμάτια εδώ, άνετους χώρους εκεί. Τα είδαν οι άλλοι και αμέσως αντέδρασαν. “Τι είναι αυτά; Δεν κατάλαβες. Τόσο θα είναι το ένα δωμάτιο, τόσο το άλλο”. “Μα πώς θα ζήσουν; Κι εγώ, τέλος πάντων, τι θα σχεδιάζω;” “Τις εισόδους, κανένα καγκελάκι...” “Παραποιούμε!”. Μετά το κρουαζιερόπλοιο και το στρατό αποφάσιζα πλέον μάλλον γρήγορα». Η μόνη επαφή που κράτησε με το επάγγελμα του αρχιτέκτονα ήταν το να δανείζει τη σφραγίδα του σε άλλα γραφεία, έναντι 10% της αμοιβής, για να μοιράζονται τα φορολογούμενα έσοδά τους. Ακόμα και σήμερα τον ρωτάνε: «Εσείς μας σχεδιάσατε το σπίτι;»

Τελικά, η μόνη σταθερή διαδρομή στη ζωή του παρέμενε η μουσική. Και δικαίωθηκε. Έστω και από τύχη. Ένα βράδυ η γυναίκα ενός φίλου του τού υποσχέθηκε να του γνωρίσει τον Γρηγόρη Μπιθικώτση. Η συνάντηση δεν άργησε να γίνει. Ο Μπιθικώτσης πήρε τα τραγούδια και σε δύο εβδομάδες τού τηλεφώνησε: «Μικρέ, είναι πολύ ωραία». Έτσι τα όνειρά του απόκτησαν επαγγελματική προοπτική. Μετά από λίγους μήνες μια δεύτερη, εξίσου μεγάλη, έκκληση τον περίμενε. Ο διευθυντής της Κολούμπια, ο Τάκης Β. Λαμπρόπουλος, του έκλεισε συνεργασία με τον Νίκο Γκάτσο, ο οποίος τον συμπάθησε. Οι συναντήσεις τους έγιναν καθημερινές. Η «Κόκκινη κλωστή» επιστέγασε τη φιλία τους.

Κοντά του έμαθε την τεχνική του στίχου. «Με τον Γκάτσο κάναμε καθημερινή παρέα για τέσσερα χρόνια. Μάλλον του άρεσε που δεν ήμουν συμβατικός, όπως και ο ίδιος άλλωστε που ήταν ο πιο φευγάτος από όλους». Τα μεσημέρια τους κυλούσαν στο «Φλόκα», στην Πανεπιστημίου. Ο Γκάτσο τον έφερνε στην παρέα με τον Ελύτη και τον Χατζιδάκι. Ο Χατζιδάκις μάλιστα του έλεγε: «Είναι μεγάλο αβαντάζ το επώνυμό σου. Όχι σαν το δικό μου, που θα μπορούσε να το έχει και ο οποιοσδήποτε ιδιοκτήτης πρατηρίου βενζίνης».

Η παρουσία του στη μεγάλη αυτή συντροφιά καλλιτεχνών και διανοουμένων όλο και πύκνωνε. «Δεν ήμουν ούτε φοβισμένος ούτε υπερφίαλος, αλλά δεν “μάσαγα” κιάλας. Όπου με έπαιρνε συμμετείχα. Αλλά έτσι κι αλλιώς, όταν ήσουν εκτός κλίματος, ο Γκάτσο σε έβαζε στη θέση σου». Εξάλλου, δεν άργησε να έρθει η καθιέρωσή του με τα «Μικροαστικά», όπου συνεργάστηκε με τον Γιάννη Νεγρεπόντη και τα οποία κυκλοφόρησαν τον Οκτώβριο του '73, αφού πέρασαν από τις Συμπληγάδες Πέτρες της λογοκρισίας. Ήταν ο τρίτος δίσκος του.

1. 1983, Πάρτι Βουλιαγμένης. Το κάλυψαν έξι κάμερες από την παραλία και μία από ελικόπτερο. Στους 25.000 που έκοψαν εισιτήριο προστέθηκαν ακόμα άλλοι 70.000. Τα πάρτι είναι από τις σταθερές της ζωής του. Όπως και η Άννα Βαγενά, οι φίλοι, οι καφέδες χωρίς ζάχαρη, η Άκουα Βέλβα, τα αμερικανικά αυτοκίνητα, το Χέιγκ, τα Γκολουάζ, το κρατικό ραδιόφωνο, το να τρώει τα δημηρώματα και να κοιμάται αργά...
2. Η μητέρα Ιάσμη με τον Λουκιανό (αριστερά), 5 χρόνων, και τον αδερφό του Κώστα. Τα χρόνια της αθωότητας.

Λουκιανός και Άννα, 1973. Πέντε χρόνια δεσμός, 25 χρόνια γάμος. Τελικά οι καουμπού προτιμούν τις Ξανθές, αλλά παντρεύονται τις μελαχρινές.

Η ταινία «Οι άντρες προτιμούν τις Ξανθές» πάντα του άρεσε. Τον προβληματίζε, όμως, η παρένθεση του τίτλου «Αλλά παντρεύονται τις μελαχρινές». Και πράγματι, μπορεί σαν γνήσιος καουμπού να του άρεσαν οι Ξανθές, τελικά όμως ο έρωτας της ζωής του, η Άννα Βαγενά, που είχε γνωρίσει το '72 –σ' ένα πάρτι φυσικά–, ήταν μελαχρινός.

Δεν θέλει να λείπει και πολλά για εκείνη, εφόσον οι αριθμοί μιλάνε από μόνοι τους. Πέντε χρόνια σχέσης, είκοσι πέντε χρόνια γάμου –παντρεύτηκαν ένα μεσημέρι Πέμπτης του Μαΐου του 1977, με λίγους φίλους και συγγενείς, στο χωριό Αμπελάκια κοντά στα Τέμπη. Μαζί με τις δύο κόρες τους, την ηθοποιό Γιασεμή και τη φοιτήτρια Κοινωνικών Επιστημών, τη Μαρία, παρέμειναν μια δεμένη οικογένεια. Του συμπαραστάθηκαν πολύ όταν το '94 έκανε εγχείρηση τριπλού μπαϊπάς και ακολούθησαν πέντε χρόνια σιωπής, κατά τα οποία συνήθως κοιμόταν δεκαέξι ώρες τη μέρα.

Πολλούς εκπλήσσουν τα αμερικανικά στοιχεία της τέχνης του. «Άδικα. Είδα την Αμερική με τα μάτια ενός Έλληνα και την Ελλάδα με τα μάτια ενός Αμερικανού. Ο “φτωχός και μόνος καουμπού” δεν έχει πατρίδα. Είναι σύμβολο». Ο αμερι-

Στη διαδρομή του τα είχε όλα: 800 συναυλίες, 7 πάρτι στο Λυκαβηττό, 2 στη Βουλιαγμένη, 15 προσωπικούς δίσκους, ένα γάμο, δύο κόρες και ένα τριπλό μπαϊπάς.

κανικός άνεμος, άλλωστε, ήταν χαρακτηριστικός της κουλτούρας της γενιάς του. «Εμείς μεγαλώσαμε απολιτικοποιημένοι. Η “Μάσκα”, τα φιλμ νουάρ, τα αστυνομικά αναγνώσματα, οι γκόμενες, η τζαζ ήταν το πάρκο των ενδιαφερόντων μας. Αργότερα, αρχές του '60, η Αριστερά Ξαναβγήκε στην επιφάνεια με τον Μίκη Θεοδωράκη. Το πληγωμένο αίμα της πήρε εκδίκηση με τον “Επιτάφιο” του Μίκη».

«Παλιότερα οι εταιρείες δούλευαν σε προσωπική βάση. Τους ήξερες και σε ήξεραν. Μετά ήρθαν οι πολυεθνικές, με κάτι περιέργους τύπους που κυκλοφορούσαν με καταστάσεις τού τι πουλάει, και τα άλλαξαν όλα. Δεν έχω σχέση με αυτούς, είναι μικροί και ασήμαντοι για τα δικά μου αισθητήρια. Δεν θέλω την ιδιωτική τηλεόραση και τη διπλοκή της. Δεν θέλω να κάνω βιντεοκλίπ με ζέκωλα. Δεν θέλω πρωινόδικα με μοντέλα, αστρολόγους και μάγισσες, μελαγχολώ. Ό,τι είναι να κάνω θα το κάνω με τον τρόπο μου. Έχω ένα κοινό πέντε-έξι κλιμάδιων, μου φτάνει, δεν μπορώ να το προδώσω. Αλλά και το σημερινό τραγούδι τους δεν μου πάει. Είναι χάλια. Και η προβολή αντιστρόφως ανάλογη της αξίας τους. Δεν ζηλεύω, δεν έχω τίποτα να μοιράσω, αλλά βρίσκω μαύρα τα τραγούδια τους. Και όλα αυτά τα ανατολίτικα με τα τουμπερλέκια και τα ούτια μου φέρνουν κατάντηψη. Αν η μουσική έπιασε χώρο, η Ελλάδα –τι λέω;–, η γη ολόκληρη θα είχε γεμίσει από σκουπίδια».